

Diego de Saavedra és un dels principals escriptors i diplomàtics del segle XVII¹. Nascut a Múrcia el 1548, va estudiar Dret a la Universitat de Salamanca i ben aviat va començar a ocupar càrrecs de confiança en el govern de Felip IV. A principis del segle XVII va ser enviat a Roma per fer de secretari del Cardenal Gaspar de Borja i

Retrat de Diego Saavedra Fajardo
Autor desconegut, PD-Art.

alguns anys després es va desplaçar als territoris del centre d'Europa on va començar la seva carrera com a diplomàtic. Va esdevenir Ambaixador a Baviera per negociar amb l'Emperador i el 1643 va ser nomenat Ambaixador Plenipotenciari espanyol per tractar la pau general al Congrés de Münster. Per raons que encara es desconeixen, el 1645 va ser substituït per Gaspar de Bracamonte, Comte de Peñaranda, al

¹ Aquest article s'inscriu dins el Projecte d'Investigació FFI2011-22929 («Diego de Saavedra Fajardo y las corrientes intelectuales y literarias del Humanismo») finançat pel Ministeri de Ciència i Innovació.

capdavant de la delegació espanyola a Münster², i a l'abril de 1646 va emprendre el viatge de retorn a Madrid, on va morir pocs mesos després.

La seva faceta com a literari no va ser pas menys destacable. A banda de diversos tractats de propaganda política i d'obres de caràcter més teòric, va ser l'autor d'*Idea de un príncipe político cristiano* (Munich, 1640 – Milà, 1642), més coneguda com *Empresas políticas*, una obra de literatura emblemàtica que pretenia descriure les qualitats que havia de tenir el príncep cristià. També destaquen *República Literaria*, un somni que entronca amb humanisme del segle XVI, i *Corona Gòtica*, una obra historiogràfica que narra la història dels Reis gots.

Gràcies a l'amabilitat de Pilar Marés de Saavedra, descendent directe del germà de Diego de Saavedra, que es va posar en contacte amb mi fa uns mesos, vaig conèixer l'existència d'una documentació inèdita del diplomàtic murcià que es conserva a l'Arxiu Nacional de Catalunya. La consulta i l'estudi d'aquests materials permetrà descobrir molts detalls, avui en dia desconeguts, de la biografia i de la producció literària de Saavedra.

“El lligall número 65 conté una gran quantitat de plenipotències, instruccions, cartes i nomenaments directament relacionats amb el literat murcià.”

Els documents formen part del fons Blanes-Centelles i Saavedra, del qual fa uns anys Miquel Pérez Latre en va investigar la procedència³. El lligall número 65 conté una gran quantitat de plenipotències, instruccions, cartes i nomenaments directament relacionats amb el literat murcià. Entre tots ells cal destacar el nomenament oficial de Diego de Saavedra

² Recentment he descobert una gran quantitat de correspondència inèdita de Saavedra en diversos arxius europeus que podria aclarir aquesta i altres qüestions relacionades amb l'estada del murcià a Münster.

³ Pérez Latre, M. (2008) “El fons Llinatge Blanes-Centelles i Saavedra”. *Butlletí de l'Arxiu Nacional de Catalunya*, 19, pàgs. 11-15.

com a Cavaller de l'Ordre de Santiago, un aspecte sobre el qual alguns dels principals investigadors sobre la biografia de l'escriptor no s'havien posat d'acord. En aquest lligall de l'Arxiu Nacional de Catalunya no tan sols hi trobem el nomenament oficial, que data de 20 d'octubre de 1640, sinó també les diverses sol·licituds d'exempció que va demanar Diego de Saavedra al Rei per no poder complir, per exemple, un determinat període de temps a galeres, i la posterior relació de tot l'acte d'investidura. Així doncs, gràcies a aquesta narració redactada pel notari reial Alonso De Groba i Carrera a instàncies del mateix Saavedra, es descobreix que l'acte d'investidura va tenir lloc el 22 de gener de 1641 a la catedral de Ratisbona (Regensburg), davant la presència de Ferran III d'Habsburg, Emperador del Sacre Imperi⁴.

A banda d'aquest document, també s'hi troben altres nomenaments oficials com ara el títol de Secretari reial, concedit el 1631; el del Consell d'Índies de 1635; els poders que se li van atorgar perquè ajustés un tractat de neutralitat entre el ducat i el comtat de Borgonya el 1639; la plenipotència per poder negociar en el congrés de Münster concedida el 1643 i aquella que li donava plena autoritat per representar el Rei d'Espanya a la negociació de pau amb Holanda el 1644. De la mateixa manera, entre tota la documentació també es conserven els títols que se li van atorgar quan va tornar a principis de 1646 a Madrid, com és el cas del títol de conductor d'ambaixadors de 1646 i del títol del Consell de la Càmera d'Índies, concedit a principis de 1647.

Pel que fa a la correspondència conservada, la major part de la qual son cartes de Felip IV dirigides a Diego de Saavedra compreses entre els anys 1643 i 1645, moment en què el diplomàtic es trobava al congrés Münster negociant la pau que posaria fi a la Guerra dels Trenta Anys, ofereix, entre molta altra informació, detalls relacionats amb la difusió de la producció literària de l'escriptor murcià⁵. En diverses epístoles, el Rei va donar ordres perquè el diplomàtic

⁴ Per a la transcripció i l'estudi d'aquests documents vegis Boadas, S. (2012). “Diego de Saavedra Fajardo, Caballero de la Orden de Santiago”. *Boletín de la Real Academia Española*, tom XCII, quadern CCCV, pàgs. 5-20.

⁵ L'estudi de la correspondència que va mantenir Diego de Saavedra amb Manuel de Moura, Marquès de Castel-Rodrigo ha estat fonamental per descobrir el procés de gestació de la seva obra *Locuras de Europa*. Boadas, S. (2012) “El proceso de redacción de *Locuras de Europa*”. *Boletín de la Biblioteca Menéndez Pelayo*, LXXXVIII, núm. 2, pàgs. 207-228.

no fes imprimir cap tractat polític sense que abans aquest hagués estat revisat per la cort de Madrid: “El libro de las guerras y movimientos de cuarenta y un años a esta parte que decís en la carta de 3 que tratáades de imprimir no conviene que salga a luz ni otro ninguno que toque a esta materia sin que se vea primero acá⁶”. A més, en aquest fragment Felip IV cita un escrit sobre les guerres i moviments d'Itàlia, un text que Saavedra tenia llest per imprimir a finals de 1644 i que avui en dia encara no s'ha localitzat.

Així doncs, no hi ha dubte que aquesta documentació és d'un gran interès i precisa d'un estudi exhaustiu i complet que aclarirà alguns aspectes fins avui desconeguts de la vida i l'obra de Diego de Saavedra Fajardo.

⁶ Carta de Felip IV a Diego de Saavedra. Zaragoza, 24 de setembre de 1644. Arxiu Nacional de Catalunya, Fons Blanes-Centelles i Saavedra, núm. 65, fols. 244-245